

Programrådsmöte 2000-01-13

Deltagare

Torsten Andersson, Sida
Björn Aldén, Botan Gbg
Agneta Börjeson, SJV
Lars-Åke Gustavsson, Fredriksdal
Mats Höggren, CBM
Magnus Lidén, Botan Uppsala
Håkan Mo, SJFR
Alarik Sandrup, LRF
Peder Weibull, SW

Åsa Andersson; RAÄ
Roland von Bothmer, SLU
Jan Gustavsson, SJV
Inger Hjalmarsson, NGB
Eva Jansson, CBM
Matti Leino, Sesam
Göran Svanfeldt, FOR
Jens Weibull, CBM

Beslut om programmet

I "Regelerinsbrev för budgetåret 2000 avseende Statens jordbruksverk" står det "Jordbruksverket skall inom ramen för sitt sektorsansvar påbörja det planerade nationella programmet för växtgenetiska resurser". Detta innebär att programmet i stort är godkänt av regeringen. Dock återstår vissa detaljer.

Programrådet, formalia

De organisationer som deltar i programrådet har formellt beslutats av Jordbruksverket. Ledamöter utses av respektive organisation. Frågan om ersättare/suppleant till ordinarie ledamot togs upp av mötet. De flesta ansåg att en ersättare/suppleant är bra. Mötet kom överens om att respektive organisation utser ersättare då så behövs. Det är viktigt att det blir kontinuitet i arbetet och ersättaren för ordinarie ledamot bör vara väl informerad om vad som pågår.

Programrådet kommer att ha minst två möten om året. Om det behövs så kan möten hållas oftare. Mellan mötena kan andra kontakter tas. e-post och telefonkontakter viktiga. Frågor som mötet ska ta upp bör vara väl förberedda och i möjligaste mån ska det finnas ett färdigt material att ta ställning till som i god tid skickas ut till mötesdeltagarna. Detta material sammanställs i första hand av CBM.

Jordbruksverket

Platsen för programrådets möten förläggs om möjligt till någon aktör och tid bör då ges till visning av aktörens verksamhet.

Programrådets uppgifter

Programrådets uppgifter enligt programmet diskuterades. Dessa uppgifterna står i programmet och bifogades även kallelsen tillsammans med förklaringar. Ingen hade något att erinra om att programrådet ska ta sig an dessa uppgifter. De bör dock kompletteras med att programrådet även ska ha som uppgift att bevaka den forskning inom programmet som finansieras av SJFR.

Punkten om att programrådet ska fungera som genbanksnämnd diskuterades. En sådan nämnd finns i de andra Nordiska länderna. Detta kommer att innebära att programrådet föreslår svenska representanter till NGBs nordiska arbetsgrupper. Det formella beslutet om representanter bör dock ligga på Jordbruksverket. Denna fråga har ännu inte tagits upp av departementet men Jordbruksverket ska försöka påskynda processen. När genbanksnämndsfrågor kommer upp i programrådet är det viktigt att representant från departementet är med.

[Frågan om svenska representanter i NGBs arbetsgrupper och departementets eventuella närvaro vid programrådets möten har efter mötet i Göteborg tagits upp med departementets handläggare.]

Medel till forskning och utveckling inom växtgenetiska resurser samt till NGB för karakterisering och evaluering

2,5 miljoner kronor per år under tre år har avsatts i regeringens budget för forskning och utveckling inom området växtgenetiska resurser. SJFR har fått i uppgift att disponera dessa pengar. Vidare har 1,5 miljoner kronor per år under tre år avsatts till NGB för i första hand karaktärisering och utvärdering av svensk växtmaterial. SJFR har i uppdrag att fördela dessa pengar till NGB. Håkan Mo och Roland von Bothmer redogjorde mer i detalj hur detta ska gå till.

Nu pågående forskningsprojekt som har en inriktning i anknytning till programmet är få. Inga projekt finns inom taxonomi.

Medlen för forskning och utveckling har utlysts. Ansökningarna ska vara insända till SJFR 13 mars. SJFRs normala ansökningsprocedur kommer att följas. (Kopia på ansökan bifogas anteckningarna). Normalt räcker summan till ca 5 projekt. Det gäller att snabbt börja tänka på lämpliga projekt och ledamöterna uppmanas att sprida information till möjliga projektledare.

SJFRs ämnesutskott kommer att göra den vetenskapliga bedömningen av ansökningarna. SJFR föreslog att ämnesutskottet kan för dessa ansökningar kompletteras med Roland von Bothmer och Magnus Lidén. Mötet hade inget att invända mot detta.

Hela programrådet ska också ges en möjlighet att gå igenom projekten för att se på relevansen i förhållande till programmet. Inför nästa programrådsmöte kommer sammanfattningen på varje ansökan att skickas ut till ledamöterna. Utifrån dessa

görs en relevansbedömning och projekten prioriteras. Detta ska sedan diskuteras på nästa programrådsmöte och resultera i ett gemensamt uttalande om vilka projekt som anses mest relevanta. Programrådets resultat skickas in till SJFR som därefter lämnar information vidare till ämnesutskottet. Programrådets resultat ska även gå vidare till SJFRs styrelse. En mer detaljerad information om detta kommer när projektsammanfattningarna skickas ut.

Innehållet i eventuella projekt diskuterades. En fråga som kom upp var om att utveckla till exempel bevarandestrategier i form av pilotprojekt skulle kunna räknas som forskningsprojekt. Svaret är att detta är fullt möjligt. Utvecklingsprojekt där det gäller att komma fram till en viss metodik är inom ramen för vad pengarna kan användas till. Det påpekades även i sammanhanget att det är viktigt att sammanställa kunskap som redan finns, inom och utom landet, om inventering bevarande etc.

NGB ges i uppdrag att lämna in en verksamhetsplan till SJFR. SJFR kommer att behandla denna samtidigt med ansökningarna om forsknings- och utvecklingsprojekt för att om möjligt få en samverkan mellan NGBs verksamhet och projekten. De avsatta medlen kan även användas för svenska prydnadsväxter. Programrådet skall också se och ha synpunkter på NGBs ansökan.

Pilotprojekt om inventering

Ett av åtgärds målen i förslaget var att det senast 2001 ska det upprättas en strategi för en heltäckande inventering. Den ska bland annat innehålla prioriteringar och tidsplan. För att det ska bli möjligt att upprätta en sådan strategi måste kunskapen om var problemen ligger bli tydliga. Därför ska ett pilotprojekt om inventering starta upp i sommar. Eva Jansson redogjorde för hur detta är tänkt att fungera.

Målet för pilotprojektet ska vara att få fram underlag till en inventeringsstrategi för att kunna genomföra en landsomfattande inventering med en gemensam nationell utgångspunkt.

I nuläget är de ekonomiska förutsättningarna för pilotprojektet att 200 000 kr av samorningspengarna kan användas till projektet. Mer pengar är välkomna för att få ett så bra resultat som möjligt. Andra förutsättningar är att det finns väldigt få kompetenta inventerare i landet, kanske bara 6-7 stycken. Ytterligare behövs utbildas inför den stora inventeringen. Strategin för inventering ska vara klart till 2001 och därför måste pilotprojektet komma igång snarast.

Projektet ska testa en organisation där ett nätverk av olika organisationer och personer knyts till regionala centra. Exempel på nätverksorganisationer kan vara hembyggdsgårdar lokala bevarandeföreningar, stadsträdgårdsmästare etc. Ett exempel på ett regionalt centrum är Fredriksdal. Centret bjuder in nätverket och genom detta samlar ihop kunskap om den eller de växter som ska inventeras. Upprop kan även göras i radio eller andra medier. Vissa organisationer kan vara lättare att nå rikstäckande.

I projektet ska en eller ett fåtal modellväxter användas. Modellväxten bör vara lätt att identifiera, gärna folkkär och om flera växter ingår bör de blomma under olika

Jordbruksverket

tid. Detta för att växten i sig inte ska medföra några problem utan meningen är att i första hand ska projektets organisation och metod utvärderas.

Samordnaren ansvarar för att en arbetsgrupp bildas. Denna ska utarbeta ett eller två konkreta förslag på pilotprojekt. Arbetsgruppen bör även få fram ett dokument där man i stora drag beskriver hur en strategi för inventering kan se ut. Det vill säga vad för idéer om inventeringsstrategi som pilotprojektet bygger på. En slutgiltig strategi går dock först att få fram när man vet var problemen finns. Till nästa programrådsmöte bör arbetsgruppen ha ett färdigt dokumentutkast och kunna ge förslag till pilotprojekt.

Arbete inom programmet år 2000

Samordnarna redovisade kort för aktiviteter under kommande år.

Konferenser och seminarier som berör programmet:

- Trädgårdsmässan i Sollentuna, 23-27 mars. Botaniska trädgårdarna, FOR m fl.
- Flora- och faunavårdskonferens 2000, Ultuna 10 maj. ArtDatabanken.
- Jordbrukets växter i människans tjänst på Julita, 14-17 juni. Else-Marie Strese.
- Workshop om nationella programmet, november. Samordnarna.
- Trädgårdsväxter i människans tjänst på Fredriksdal, juni 2001. Lars-Åke Gustavsson

Workshopen kommer dels bestå av föreläsningar och dels indelning i olika arbetsgrupper som ska diskutera olika frågor inom programmet. En exkursion kan också bli aktuell. Workshopen har också ett bredare syfte i att aktörer inom programmet ska lära känna varandra mer och hitta nya angreppssätt och konkreta samarbetsprojekt. Deltagarantalet kommer att ligga omkring 40. Workshopen kommer efter pilotprojektet satts igång och ansökningarna till SJFR ska vara inne. Det kan därför finnas mycket att diskutera. Mer information kommer senare från samordnarna.

Om det är någon som känner till ytterligare konferenser/seminarier som berör programmet vill samordnarna ha dessa uppgifter.

Programmets hemsida är på gång. Man ska här bland annat kunna studera vad programmet innebär, projekt inom programmet, olika databaser och länkar, olika publikationer och presentation av de som arbetar inom programmet. Inom en månad beräknas en prototyp finnas färdig.

Övriga frågor

Åsa Andersson betonade att bevarandet i levande odling och den historiska dimensionen är en viktig del för att skapa en förståelse för programmet i en bredare allmänhet. Programrådet höll med. En god förståelse hos allmänheten kan göra det lättare att genomföra inventeringar. Friluftsmuseer och botaniska trädgårdar spelar här en stor roll för informations spridning. Den folkbildande delen i Sveriges nationella program gör detta unikt.

Jordbruksverket

SJFR-pengarna bör kunna disponeras till doktorandtjänster om projektet samtidigt erhåller pengar från CBM för 4-årig finansiering av halv doktorandtjänst. CBM ställer kostnadsdelning som krav och dessa medel utlyses parallellt med SJFRs anslag.

En strategiplan för genetiska resurser i Norden håller på att utarbetas. Den omfattar genetiska resurser både på växt och djursidan. En arbetsgrupp har tillsatts med 1-2 representanter per land. Svensk representant är Jan Gustavsson. Arbetet leds av Danmark och ska vara avslutat i maj år 2000.

Nästa möta

Nästa möte blir preliminärt den 12 april i Alnarp. Bland annat ska då ansökningarna till SJFR diskuteras.

Programrådet

Namn	Adress	Telefon	E-postadress
Åsa Andersson	Riksantikvarieämbetet Box 5405 114 84 Stockholm	08-519 181 79	asa.andersson@raa.se
Eva Anflo	Trädgårdsnärings Riksförbund 105 33 Stockholm	08-787 53 00	eva.anflo@trf.lrf.se
Johan Bodegård	Naturvårdsverket 106 48 Stockholm	08-698 10 00	johan.bodegard@environ.se
Roland von Bothmer	Institutionen för växtförädling Sveriges lantbruksuniversitet 268 31 Svalöv	0418-66 70 72	Roland.von.Bothmer@vf.slu.se
Urban Emanuelsson	Centrum för biologisk mångfald Box 7007 750 07 Uppsala	018-67 27 30	urban.emanuelsson@cbm.slu.se
Jan Gustavsson	Miljöenheten Jordbruksverket 551 82 Jönköping	036-15 51 60	janb.gustavsson@sjv.se
Lars-Åke Gustavsson	Fredriksdals friluftsmuseum Box 7123 250 07 Helsingborg	042-10 45 29	lars-ake.gustavsson@stad.helsingborg.se
Matti Leino	Föreningen Sesam Gällbo A27 756 51 Uppsala	018-30 42 97	a5matlei@ulmo.stud.se
Magnus Lidén	Botaniska Trädgården Villavägen 8 752 36 Uppsala	018-471 28 30	Magnus.liden@botan.uu.se

Namn	Adress	Telefon	E-postadress
Håkan Mo	Skogs- och Jordbrukets forskningsråd Box 6488 113 82 Stockholm	08-545 412 75	hakan@sjfr.se
Alarik Sandrup	Lantbrukarnas Riksförbund 105 33 Stockholm	08-787 54 16	alarik.sandrup@lrf.se
Göran Svanfeldt	Fritidsodlingens Riksorganisation c/o Koloniträdgårdsförbundet Åsegatan 149 116 32 Stockholm	018-51 39 15 bost 08-743 00 96	for@swipnet.se
Carl-Gustaf Thornström	Sida 105 25 Stockholm		carl-gustaf.thornstrom@sida.se
Eva Thörn	Nordiska Genbanken Box 41 230 53 Alnarp	040-53 66 41	eva@ngb.se
Peder Weibull	Svalöf Weibull AB 268 81 Svalöv	0418-66 70 00	peder.weibull@swseed.se

Samordnarna

Namn	Adress	Telefon	E-postadress
Eva Jansson		040-41 53 60	eva.jansson@tv.slu.se
Jens Weibull		040-53 66 47	jens@ngb.se